

na Travniku št. 277. l. nadstr. (eno
ukrbi tudi za razpeditanje lista).

Priloge se za plačilo vendar
osebno tudi v neslovenskem jeziku.

Plača se za vsake nalogo vrsto 5
sold., če se omenilo samo enkrat na-
dano, če dvakrat, 8 sold., če trikrat,
10 s. v. n. — Povrh tega še vsak
krat 50 s. za štampilj.

DOMOVINA.

TEČAJ III.

LIST 46.

Interpellacija zastran „Slovenije“

v Gorickem zboru.

V „Slov. Narodu“ št. 133 od 13. nov. t. l. se
obravnuje ta stvar — ali prav za prav ne ta stvar, am-
pak „Domovina“ sporočilo o njej (v 44. letošnjem listu)
— v dolgem, dolgem dopisu iz Gorice od dne 6. nov.
t. l. Na čelu nosi ta dopis za geslo Götthe-ove besede:
„Wer das Recht auf seiner Seite fühlt, muss dorb auf-
treten; ein höfliches Recht will gar nichts helfen“
(„Kdor čuti, da ima pravico, mora postopati ostro; pri-
ljudna pravica nič ne velja“). Temu spisu pod naslo-
vom „Goriška interpellacija in še nekaj“ imamo mi
„še nekaj“ pristaviti. Nar popred pa naj omenimo, da
je naslov v „Nar.“ navdihnjena od nekega poslanca,
kajti razreda kolikor toliko skrivnosti tukajšnjega slo-
venskega kluba govorci tako-le:

Dr. Tonkli je slov. poslanec 22. oktobra zopet povabil in
prebral ljubljanski sklep. Ali ta in odgovor vlade na interpellacijo slo-
venskih poslancev, dr. Vošnjaka in drugih molčkov, sta vse osepnila
in skoro vse ostrakala. Tako se je vsaj zdelo; najbrže so bili pa ne-
kateri obojega veseli, ker jim je bilo to ugodna pretveza, da so se jem-
lajše otresli neudobnega vprašanja zaradi resolucije ali interpellacije.
Gospod Črno je veliko govoril, in nasvetoval, naj se vse popusti; dr.
Žigon je pa nasprotno trdil in vsak sebi so bli, morda vsak prepričan,
da se bo popustila Slovenija za leto. Glasovali pa niso in tedaj ni
bilo sklepa, kakor pravega kluba tudi ne. Trikrat so bili ti gospodje
skupaj pri posvetovanju, ali nikdar niso izrekli, da bodo sklepali o raz-
nih vprašanjih, in da se vsak udi vedni; tudi tajnosti niso obljubili
drugi drugemu.

„Domovina“ ima v tej zadevi tudi svojega nav-
dihovavca, in sicer malo da ne vsegovodnega. Ker pa
tega njenega navdihovavca (valed tega, da se je v kl-
bustvenih povdarjalo, da naj ostanejo pomenki tajni)
za zdaj še tajnost več, prosimo g. „Narodovega“
navdihnjenca, naj bi nam — ker si je že enkrat vzel
pravico, zavezo tajnosti tajiti in ker je sagrinjalo na
eni strani že odgrnil, — blagovolil on sam odgrniti ga
še od une.

„Gosp. Črno“ — pravi — „je veliko govoril,
in nasvetoval, naj se vse popusti; dr. Žigon je pa na-
sprotno trdil...“ Prosimo, gospod dopisnik, povejte Vi
namesti nas to-le: Kako se piše tisti ud slovenskega
kluba, kateri je g. Črnetu pritrjeval z besedami: „Jaz
sem tudi prepričan, da zdaj ni ugoden čas (Zeitpunkt),
da bi se interpellacija stavila“, in je to in še več po-
navljal z ozirom na Črnetovo temeljito razlaganje teda-
nje političke situacije, pa tudi še drugi razlog, resolu-
cijo ljubljansko, navajal, rekoč: „Kranjci s svojo re-
solucijo so Slovenijo pokopali; Slovenije ni več; zdaj
nam ni več mogoče interpellacije staviti, tudi ko bi ho-
teli“. To isto, namreč, da v ljubljanski resoluciji „Slo-
venije“ ni, je trdil tudi tisti dan zvečer po zborovi
seji v čitalnici v pričo 3 neposlancaev. (Zdelo se je res,
kakor da bi bil neimenovani gospod „resolucije poseb-
no vesel, ker mu je bila ugodna pretveza, da se je
tem lažje otresel neudobnega vprašanja zaradi... inter-
pellacije“) Kako se piše tedaj tisti gosp. ud slov. po-
slanskega kluba, kateri je navedene besede govoril? To
je vprašanje, kteremu pričakujemo odgovora (v „Do-
movini“ ali kterem drugem časniku). Odgovor na to
vprašanje je ključ do vseh naših poslanskih skrivnosti.
Vse drugo v „Narodovem“ dopisu in kar se sploh po
časnikih in drugod raznaša, je prazno, dokler ni to na-
še vprašanje rečeno. S tem bi lahko za danes naš čla-
nek sklenili, vendar pa hočemo popraviti še nekatere
napake v „Narodovem“ dopisu, kolikor niso popravki
odvisni od odgovora, ki ga pričakujemo.

Da ni bilo v Gorici slovenskega kluba, trdi g. do-
pisnik. Takega, kakor v velikih parlamentih, se ve, da
ne; ali beseda klub se je pri nas vedno rabila, imeli
so se slov. poslanci za klub; za klub jih je imel dr.

Tonkli, ko jih je k sejam spravljal, in tudi Lahs so jih
imeli za klub, kakor se da iz dr. Pajerjovega govora
v zbornici posneti. Prav kakor klub so se vodli zlasti
v zadevi direktnih volitev in Slovenije. Sicer pa je vso
ono, recite jim klub ali zbor slov. poslancev.

„Domovina“ na „napada“ (v l. 44) interpollan-
tov; ona le včasno opominja pravi spadaš zborovo sejo.
Besedo v „Dom.“: „Človek obrača — doktorji obr-
nejo“ ne pomenijo dr. Tonkli-a in dr. Žigona, ampak
dr. Pajerja in Tonkli-a, ktera sta dala zadnji seji vso
drugo podobo, kakor se je je kdor koli z ozirom na
dnevni red pričakoval. Zaradi d. Pajerjovega negovor-
jenja so zastali mnogi govori, kateri bi bili vtišani ob-
ravnavi drugi spadaš.

Vse, kar se tiče podpisavanja ali nepodpisavanja in-
terpellacije, bodi si že 20. okt., ali tisti trenotek pred
braujom (20/10), ali še lo po brajni, bodo jasno iz od-
govora na gori zastavljeno vprašanje.

Stavek: „Domovina“ bi bila morala prav za prav
sama na vso moč delati, da bila Slovenija zmagala —
pa molčala je vse ta čas, a zdaj se kuja“ — ni resni-
čen. „Dom.“ je o „Sloveniji“ dovolj pisala; bila bi
še več, ko bi jo bila gg. interpollanta kodaj s kakim
dotičnim sestavkom poslužila.

Da bi bil dr. Tonkli v Ljubljani dr. Vošnjaku
svojo čast in možko besedo zastavil, da bodo interpel-
liral — o tem vrednik „Dom.“ nič ne ve. Ali to in
vse naslednje v 7. odstavku Goriškega dopisa spada
že pod odgovor, ki ga želimo.

V odstavku 8. dopisa se očita „Domovini“, da je
episovaje debato o neposrednih volitvah „izpustila to
jako pomenljivo Črnetovo besedo:“ „Da je interpella-
cija le od dveh podpisana, je očitni dokaz, da se niti
jaz, niti moji slovenski tovariši, ki je niso podpisali, z
njo ne vjemajo“. Poročevalec „Domovini“ se ne spo-
minja teh besedi; ali jih je Č. res govoril, ali ne, po-
kaže se iz stenografičnih sporočil. Sicer pa smo namer-
janje Črnetovo resnično uni pot zaznamili s tem, da
je hotel nasprotniku dr. Pajerju orožje iz rok izbiti.
Več o tem, kakor tudi o konstatovanju podpisov, po od-
govoru.

H koncu obžaluje dopisnik prepir, ki nastane iz
tega, da sta 2 poslanca interpellacijo podpisala, drugi
ne; na zadnje opominja k složnosti. In tako je prav.

Ko smo mi uni dan „Novicam“ rekli, da „neslo-
ga“ v Gorici ni znabiti tako huda, kakor se zdi, smo
res mislili, da prave nesloge ni in je ne bo. Zato smo,
ako ravno smo dobro vedeli, da je bila večina poslan-
cev jako razžaljena (kar se bode podalo iz zahtevnega
odgovora), ne zaradi interpellacije same, ampak zaradi
drugih okoliščin, vendar v „Dom.“ vso reč z baržuna-
stimi rokevicami razpravljali tako, da, kakor so nam
nekteri naših naj bolj omikanih čitateljev pravili, niso
mogli oni iz našega sporočila nič pravega posneti; in
to smo ravno hoteli, da bi nas samo zvedenci natančno
razumeli. To pa za tega del, ker smo hoteli pravemu
razporu v okom priti. Drugače so sklenili nekteri nam
znani sedanji nasprotniki slovenske večine. Z nezasi-
šanim humbug-om in cinizmom, kteremu ne bi bili na-
šli para še v naj bolj škandalohlepnih nemških časn-
kih ne, tisti čas, ko je šlo proti konkordatu ali proti
Krakovskim karmelitankam, obdeluje se dogodek v Go-
riški zbornici od 20/10 in se iz njega denar jako dvomne
vrednosti kuje. *) Ne zaradi oseb poslancev obžalujemo
razpor, ampak zaradi stvari same — zaradi naroda, kateri

*) Ta naša opazka pa se ne nanaša na dopis iz Gorice (v „Na-
rodu“), o kterem danes govorimo. Ta dopis — radi priznamo — je
že precej dostojno pisan. Samo tega želimo, da bi si g. dopisnik — nav-
dihnjenec v Götthe-u poslal kako geslo za tistega „der das Unrecht
auf seiner Seite hat.“ Niti Unrecht ne gleda na Slovenijo ali Ne-Slo-
venijo, na interpellacijo ali ne-interpellacijo, ampak na tiste okoliščine,
ki jih dopisnikov navdihovavec dobro ve.

Vr.

mora stati že skor ves nag pred svojimi sovražniki, in to posebno tudi vsled razodetij iz Ljubljanskega sl. kluba v št. 132 in 133 „Slov. Naroda“. Kam pridemo po tej poti? Zatorej naj se med nami stara bleda nesloženosti; slovo naj da vsak trikrat prekleti častilakomnosti in tistemu ostudnemu Molohu — sebičnosti in hlepenju po popularnosti — ki žuga ves narod požreti. Kar se nas tiče — mi, po nedolžnem napadeni, se le branimo. Molčali bomo o marsičem, dokler nas kdo ne prisili govoriti. Ali gorje, če nas kdo prisili, da igravamo brez ozlrov vse do zadnje naše karte.

Ogled po svetu.

Avstrijsko-ogerska država.

Iz Kotorskih Bok. Nič prav natančnega in zanesljivega ne prinašajo časniki z bojišča. Zdelo se je po prejšnjih sporočilih, da je v Župi vstaje konec; ali zdaj se spet vsako toliko bere, da vstajniki zdaj tu zdaj tam vojake napadajo; znabiti da so to le kaka raztresena krdeča. — Glavna moč vojaške armade se je obrnila zdaj proti severju in severo-zahodu in namerja menda od treh strani vstajnike stiskati. Tu bo pa vojskovanje na vsak način težavnejše, ko na južni strani med Kotrom in Budvo (v Župi). — Vsled nagle sodbje so bili, kakor smo rekli že v poslednjem listu, nekteri podporniki vstajnikov občešeni; mnogo vasi v Župi je med bojevanjem pogorelo: vsak spreviden človek je moral torej sprevideti, da po tej taki poti se da vstaja znabiti zatreti, ali ljudi z ognjem in visilicami pomiriti da ne bo mogoče. Za tega del je obveljala poslednji čas druga politika: skušali bodo — po tem ko je čast vojaškega orožja račena — z lepa ljudi pokrotiti in se z njimi pogoditi, da se podajo. Došel je iz Aten telegram od Nj. veličanstva cesarja, ki veleval, da naj se z vstajniki kolikor mogoče prizanesljivo ravna, in viši poveljnik grof Auersperg je dobil z Dunaja naročila v tem zmišlu. Zatorej je nagla sodba ustavljena in obsojenci se za zdaj ne vesijo več. Pripomogel je k temu Novograjški župan Vojnovič na Dunaji. — Blizu morja (ali zaliva Kotorskega), tudi na severni strani, so vse vasi belo bandero izpostavile, ali v viših gorah, dalje od zaliva, so ljudje še jako vporni. (Glej dopisa spodej! Vri.)

Naj novejši telegram iz Rize od 16. t. m. sporoča, da, potem ko so prebivalci okraja Krivošije (na severni strani zaliva), vprašani, ali se hočejo podati, rekli, da se nočejo, vzdignila se je vojaška armada ob 7. uri zjutraj v 4 kolonah proti njim v gore in sicer major Uršič čez vas Ubli, polkovnik (oberst) Simić proti Cerkvicam, polkovnik Fischer proti Ledenicam in polkovnik Kaifel iz Orahovca. Generalmajor Dormus je kot rezerva z 2 bataljonoma in eno baterijo v Rizi. Polkovnik Simić je prišel brez vpora na vrh; polkovnik Fischer, katerega oddelek so varovale 3 streljajoče baterije, je došel po jako težavnem potovanju do višine sv. Nikolaja, ktere so na vsi moč branili vstajniki s tem, da so na vojake kamenje lučali in valili. Viši poveljnik g.m. Auersperg s štabom ostane danes v Knezlaku. — Ob enem je napadel polkovnik Sebünfeld pred Budvo in Sv. Štefanom razkrojene vstajnike pri Bračju.

Iz Pulja. Ne davno ustanovljeni tukajšnji čitalnici je podaril blagodušni rodoljub, škof Porččki, p.č. g. dr. Juri Dobrila sto gold.

Vnanja dežela.

Italija. Kralj Viktor Emanuel je že skor do dobrega ozdravel.

Egipt. 15. t. m. o poldne je prišel naš avstrijski cesar iz Jafe v sveti deželi v kljub viharnemu vremenu na morji v Port-Said. — 17. nov. je bila svečana odprtija Sueškega kanala. *)

Dopisi.

Iz Kotorskih Bok (3.—6. t. m. na gori „Perčja glava“ blizu na sredi med Kotrom in Budvo, ne daleč od morja.)

*) Po tem kanalu je akrajšna kupčijskim ladijam pot iz zahodne Indije in s Kitajskega k nam za celih tisoč milj. — Inženir Ferdinand pl. Lessapa je imel 17 let opraviti, da je to veličansko delo izpeljal. Sicer pa ni še vse dovršeno; vodotok se za zdaj le slovesno odpre; potle se bo imele še marsikaj dodelovati.

Na vseh svetih dan ob 5. uri zjutraj smo se iz Perčanja (to je trg na bregu morja, eno dobro uro od Ketra) na vojno ladjo „Sv. Lucija“ podali in oči naš polk, 9. bataljon lovcev, inženirski oddelek itd. v luko Kartoli odpeljati. Od tukaj se je moj (prvi) bataljon v selo Milović poč počal. Jez in vsi drugi častniki smo se ustavili pri „glavarji“ (tako imenujejo v teh krajih župana) in vsi skup v eni izbi na tleh prenočili. Tisti večer nas je prišel obiskat en póp (grški duhoven), še mlad gospod, kateri je svoje saro v sedanjih hamutijah zapustil in se k svojim starišim v Milović vrnil. Jez sem z njim po slovenski in po italijanski govoril in prav dobro smo se razumeli. Ko sem mu bil s črno kavo postregel, nas je zapustil in drugi dan zjutraj že ob 6. uri nazaj k nam prišel ter nam žganja s seboj prinesel. Ob 9. uri smo jedli našo menažo. Okoli 10. uro smo jo vdarili proti Budvi, poleg morskega brega, proti vasi Ljosevica. Moja kompanija (2.) in prva sto šlo kot glavna straža naprej. Ko so nas ljudje iz Ljosevice zagledali, prinesejo nam precej belo zastavo na proti. Tukaj sem se z vaščani tudi prav lahko porazumoval, in si mislil: Bogu se zahvaljujem, da sem Slovenec in da se nisem nikoli svojega maternega jezika sramoval, po slovenski govoriti se nikdar bal, akoravno sem kot Slovenec veliko zabudanja po svetu doživel. Moji tovariši me radi za tolmača rabijo. — Od Ljosevice smo se brez bitve na goro Perčja glava zmiror kot glavna (sprednja) straža podali. Tukaj smo prenočili; ogenj zakurili in se greli. Vreme je od 1. t. m. prav lepo, kakor pri nas v Gorici spomladi. Ptičji kaj prijetno pojejo, posebno penice. — 8. novembra ob 7. uri zjutraj smo prejeli meso, vino in druge jedi in zdaj, ko te vrste, na skalo naslonjen, pišem, se menaža kuha. Kakšen razloček med današnjim dnem in ekspedicijo proti Dragalju 25. in 26. oktobra! Kako strašno smo uni pot trpeli — vel mokri, lačni, žejni, trudni in omamljeni! — in zdaj imamo vsega zadosti; kavo sem danes že sam kuhal in sebe in tovariše z njo poslužil. — Na naši pravi strani vtrije morja se prej imenovana truma vleče, na levi strani proti Črnogori pa ena druga kolona, katera je včeraj Kotor zapustila in se čez hrib podala. Okoli 2 ur popoldne je prišla proti vasi Dub, kjer se je začela živahna bitva in do 8. ure zvečer trajala. Zdaj stojimo obe koloni v oni rajdi, mi na levi, 8. batalj. lovcev in Frane Karol 62. peš. polk pa na desni stran proti Budvi. — Zdaj me že kličejo; moram pretrgati pisanje.

Ob 4. uri popoldne na eni višini pred ... (?) — Komaj je bila moja kompanija pojedla — drugo so se ravno k jedi pripravljale — pride povelje, da mora bataljon urno proti dolini kot odzadnja straža odriniti. Kar se je moglo od menaže s sabo vzeti, se je vzelo, drugo pa proč vrglo. Na poti proti dolini dojde nam proti-ukaz, da naj se nazaj na vrh podamo in, dokler ne pride drugo povelje, naj se držimo visotin na desnem boku in po malem naprej pomikamo. Na levi strani je od ene popoldne strašno grmenje topov in poka nje pušk, pa za nas prav dobro: zmiraj se tudi levi bok in glavna truma (groš) v dolini, pa le po malem, naprej pomika.

Dne 4. novembra ob 7. uri zjutraj. Ob 5. zvečer (sinoči) je došel moj bataljon na vrh blizu Kubasta. Tukaj smo ostali in jez sem prejel posebno povelje, da naj se podam naprej do meje kneževine Bojković z 12 možmi kot parlamentar, ter naj tam z glavarjem sela Kovačev govorim in ga, ako mogoče, v naše taborišče (loger) h g. vodji general-majorju brigadirju Dormusu pripeljem. Ni dolge časa preteklo, ko vidim eno babico od vasi hiteti. Jez zavpijem: „Glavar od Kovačev naj dojde k meni“! In res ga pošlje babica na mejo, kjer sem jaz z možmi (vojaki) z belo rutó v rokav stal. Ta župan je čez en seženj velik mož. On mi je prvi v roko segel in se brez suma v taborišče podal. Rekel sem mu: „Gledj na našo levo stran, glej hiše, ki smo jih mi sožgali; šest jih je, ki še gorijo.“ Na to mi je rekel: „Vse vasi kneževine Bojković se bodo podale.“ V taborišče prišedši sem ga drugim izročil. — Noč od 3.—4. nov. je bila lepa. Na levi strani je trpelo grmenje topov in poka nje pušk do 7. ure v noč. Jez sem od polnoči na sprednji straži taborišča

stal. — Tukajšnja stran dežele je podobna našemu Krašu: hiše so kaminate in strehe s korci krite. Turf-
co so že v tretje spravili; kruh imajo mlačev, kakor
pri nas; jez sem ga prav rad jedel; moji vojaki—Ko-
rošci—pa ne. — Dno 4. t. m. smo se od sprednje stra-
že nazaj v taborišče vrnili. Celo noč je deževalo. V
petek 6. t. m. ob 7. u. zjutraj smo se združili s pol-
kom v dolini, v Vrblji pri potoku; prišli smo tje ob
10. uri; tu smo jedli.

V Budvi, 6. nov. ob 8. uri zvečer, v kavarui. —
Ker imam posebno službo, nisem v taboru, ampak tu-
kaj. Včeraj strašna noč na hribu Dubovica — burja in
mraz nam nista spati pustila. Zeja grozna. — Zdaj pa
se mi spet dobro godi. — Domači (primorski) polk je
bil včeraj z nami; danes se je ob 3. u. popoldne na
bitvo podal. Jez moram nazaj v tabor iti; jutro ob
dveh popoldne odriem naprej; — kam, ne vem (*).

Iz Kotskih Bok. (V Budvi 8. nov.) — V nedeljo,
7. t. m. sem se pomaknil jez s svojo in prvo koinpa-
nijo iz tabora v samostan Lastva, višje gori proti Ko-
tru. Tukaj sem si po sedmih dneh zopet enkrat čov-
lje izžul in pod streho — se vo, da oblečen — spal. Tu-
di umil sem se (1), ker poleg samostana nek potok
teče. Drugi in tretji bataljon pa sta se bila podala z
živežem v trdnjavo (fort) Kozmač na Oruogorski mo-
ji. Od 11. dopoldne do 5. ure popoldne je bitva traja-
la. Posadka je živež in pomoč dobila, ali zgubili smo
pri tej priložnosti poročnika Friedel-na; stotnik Ueber-
bacher in 7. mož je pa ranjenih. — Danes sem od
generalmajorja Dormus-a imenovan za brigadnega
„proviant-officirja“ ter sem se moral naravnost in brez
zamude v Budvo podati, od koder Vam pišem ta list.
Odsihmal, nadjam se, da bom zopet v postelji spal. —
Dalmatinski namestnik Wagner je izročil danes višje
poveljstvo generalmajorju grofu Auerspergu, kateri je v-
čeraj sem prišel.

V Kotru 9. nov. ob 10. u. zvečer. — Včeraj, ko
sem začel ta list pisati, nisem še nič vedel, da so v-
sa Dormus-ova brigada iz Budve v Kotor preloži. In,
lejte, danes ob 1. u. popoldne smo bili že tukaj. Naši
vojaki so to-le dni tako trpeli; da potrebujemo nekaj
dnevov počitka, da si damo obnavljati in popra-
viti, ker smo vsi raztrgani. — Veliko občin, posebno
od Kotra proti Budvi, kraj morja, se je podalo in nam
orožje izročilo. Upati je, da bomo imeli od te (južne)
strani mir. Vse drugače pa se nam bode godilo na se-
verni strani proti Dragalj-u nad Rizanom; tam so ljud-
je zelo hudi in krvoželjni.

Ob 11. uri po noči. Ravno slišim, da je prišel
parobrod v tukajšnje ladjostajo, kateri jutro popoldne
v Trst odide. Bom skušal, da Vam s to potjo to pismo
pošljem. Z Bogom **)

V Tominu, 14. novembra. — Da interpelacije, ki
sta jo dr. Tonkli in dr. Žigon v zadnji seji deželnega
zboru Goriškega stavila, ni tudi nihč 8 slovenskih po-
slancev podpisalo, je dalo nekterim zaželeno priložnost,
zoper te poslance po časnikih hrup zagnati, kakor da
bi bili slovenski narod naravnost izdali. Tista namreč,
kakor beremo v „Slov. Narodu“, 85 slovenskih stu-
dentov graških šol ***)) nič manj, kot da naj imenovan
poslanci, ktere „oni milovaje obsojujejo in jim več ne
zaupajo“ (žalostno zares!), zaradi takšne pregrehe le
brž svoje mandate v roke volivcev položijo, da stopijo
na njih mesto možje „trdnih načel in stalnih znanjov.“
Oglasilo se je v omenjenem časniku tudi nekoliko mo-
ž iz Solkana, iz sv. Florijana pri Gorici, s sv. Križa in iz
Rihemberga (gotovo se s časom še drugi oglasijo), kte-
ri obžalujejo, da v deželnem zboru le „dva možko za-
stopata njih želje in zahteve, in da 8 poslancev nima
srca do njih; ali da časi se morajo obrniti.“ Piše ob

*) Naš g. dopisnik nam pošlje v vsakem listu tudi razločen o-
bris okraja, iz katerega piše (zemljevid). Ko bi ga le mogli našim brav-
cem priobčiti, pa ne moremo! — Zanimivo je tudi to, da nima nobeden
častnik potrebnih zemljevidov (Generalstabskarten), skoravno so si ju
že 14. oktobra naročili. Vr.

**) Bodite mi srčno pozdravljeni! — Vse zastale liste „Dome-
vino“ smo Vam poslali protokli petek v Kotor. Vrednik.

**) Škoda, da niso bila njih imena svetlo brenajoča. P. (Na) bi
morda, Goriških dijakov in kakih 5. in kdo je tisti, ki je nezaupnico
(1) sestavil, kako vsaka vrsta v njej. Vr.)

enem „več goriških Slovencev“ (tako je dotični so-
stavek podpisan) v „Jadransko zarjo“, da je srednja-
šega deželnega zbora, kakor lani v spovednici, tako
letos v zbornici sami zadnji trenutek počila potarda;
ta potarda da je bila interpelacija gg. poslancev Ton-
kli-a in Žigon-a: in ker je niso bili podpisali ostali
slovenski poslanci, naj pošljejo goriške občine posred-
stvom pol. društva „Soča“ nimna dvema obito zaupale,
tem pa nezaupnico, kušti delali so proti želji svojih
volilcev.

Ni moja navada, pričakati se po časnikih s Slo-
vencev o narodnih rečeh in odkrivati tako nasprotnikom
naše slabosti; ali, ker je v gori omenjenih dopisih, ka-
kor vže večkrat poprej, napovedana vojaka sosebno ti-
stim izmed goriških deželnih poslancev, ki so cesarski
uradniki, in ker imam jez tudi ta greh na sebi, in to to-
več, ker sem politički uradnik; naj mi bo dopuščeno,
da spregovorim nekoliko o teh dopisih, da vidi naše
ljudstvo, so li ti poslanci, kakor trdijo graški studentje,
zares le „orodje, na ktero mora z nevoljo gledati ko-
likor vsak Slovan, toliko vsak zaveden narod.“

Ne bom na drobno razkladal neslanosti, ki se na-
hajajo v nezaupnici studentov. Naj lažje kdo drugi, do
se mu ljubi, logiko v tem „interesantnem aktenstiku“,
kakor ga „Domovina“ imenuje, kateri nam žalibog!
kot pravo sprječevalo uboštva kaže, da saj od ti-
sto strani nimamo pričakovati potrebnih „duševnih
moči“, na ktere bi se mogel naš narod, ko sedanj
deželni poslanci odstopijo, zaupljivo naslanjati. Jez
mislim, da bi ti mladenčji morali za zdaj gledati na to,
da jim njih starši ne bodo krvavo zaslužonih ponovov
zastonj pošiljali, in da ne bi smeli zabiti, da so, ko
so se na pot v Gradec podali, od svojih staršev mno-
go lepih nauk in svetov, pa da niso gotovo ne od
njih, ne od naših volivcev kakoga mandata dobili, naj
zahtevajo v njih imenu od deželnih poslancev, da so
imajo svojih mandotov odpovedati.

Ne zamerite mi vi možje iz prej imenovanih ob-
čin, ki ste na polzni oder javnosti stopili, da tudi vam
odkritosrčno povem, kar mislim. Ne bom preiskaval,
kdo izmed vas zna kaj več zaplasi, ko svoje imo, ali
morda še tega ne, in po kaki poti ste dosegli to čast,
da so vaša imena prišla v časnik. Meni so n. p. Dol-
jaki, Čičigóji, Poberaji, Makuci, Zavertaniki iz Solkana;
Knozi, Klučiči, Mozetič, Pintarji iz sv. Florijana; Ter-
pini, Frosti in Trošti, Zgoniki, Batiči in tudi Battig-
s Sv. Križa; Kobiči, Kodriči, Žerjali, Čibroni, Vidmarji,
Pečenkoti, Progli in Pregli iz Rihemberga — vsi ti, in ž
njimi vred Franc Mrevle, ki ima v Sv. Križu svoj križ,
da mora vsako leto izročeno mu otročiču abece učiti, so
mi prav prijetni ljudje; za to jim svetvam, naj se ne
pečajo z visoko politiko, naj se držijo raji svojega ko-
pita, in naj prepustijo visoko politiko tacim možem, ki
vidijo nekoliko dalje, ko kamor se vidi z njih zvonika.

Kaj čem reči pa o tem, kar piše „več goriških Slo-
vencev“ „Jadr. zarji?“ Pravijo nam oni, da „so štiri
uradniki v deželnem zboru Slovencev že po lanskem
„Narodu“ dobro znani.“ Strašni ljudje zares so ti naši
uradniki, ki so že toliko škode Slovencev naredili, in
sosebno nekterim tistih „več goriških Slovencev.“ Prav
bi vendar bilo, da bi se naši ljudje tudi s temi mo-
drimi „goriškiimi Slovenci“ soznali; tako bi lahko
druge drugim primerjali. Jez te slavne može, ki
jih lahko na prstih naštejemo, dobro poznam. Misli-
jo oni, da so slovenski poslanci v deželnem zboru do-
sihmal zares le spali, in da bi oni, ko bi bili na njih
mestu, našim Slovencev hribe zlata pridobili? Da je
bil v deželnem odboru že v letu 1861, ko je bil v
njem en sam Slovenec, slovenski jezik vpeljan kot u-
radni jezik za Slovence, da se je deželni volitni red,
po katerem so imeli Slovenci v deželnem zboru le 7,
Italijani pa 14 zastopnikov, leta 1865 tako preuredil,
da so si zdaj Slovenci in Italijani enaki; da se je u-
stanovila kmetijska šola, in da se ima ustanoviti ravno
tako tudi viša realka v Gorici za Slovence s sloven-
skim učnim jezikom; da se zdaj na Goriškem skorej
pri vseh slovenskih županijah po zgledu deželnega od-
bora uraduje v slovenskem jeziku, in ravno tako pri
cestnih odborih, pri c. k. okrajnih šolskih svetovladstvih,
in za Slovence tudi pri c. k. deželnem šolskem sveto-

valstvu *); da se v deželnem zboru zdaj vse postave sklepajo tudi v slovenskem jeziku; da se v tem jeziku pišejo in javno berejo tudi sejni zapisniki; da so slovenski poslanci glasovali zoper neposredno volitve za državni zbor; da se zdaj v Brdih, na Krasu in na Tominskem delajo ocete z denarji deželnega zaloga; da se bodo zdaj na podlagi nove šolske postave ustanovljale in vzdrževale tudi z deželnimi pomočmi za Slovence ljudske šole; ob kratkem, da jo, ne v enem stoletju, temuč v manj kot 10 letih dežela goriška v narodnih zadevah vže precej nov obraz dobila — vse to ni nič. Nezaupnice so zaslužili oni, ki so to pridobili! In če so tudi kaj pridobili, mislijo si to prebrisano glavo, da saj ni moglo biti drugači? Kakor da bi na Štajerskem, na Koroškem, v Trstu, v Istri in celo na Krajskem zares ne bilo drugači! Naj mi vorjamejo ti mošje, da, ko bi bili oni v deželni zboru, imeli bi bili ravnanje in kavanje in parlamentarnih škandalov brez konca in kraja, v deželni zbornici bi bilo za nas Goričane veliko mikavnih komedij, drugega pa nič. Vse to nič ne dč, mi odgovorijo oni; dajte vse občino slovenskim poslancom (razen Tonkli-a in Žigon-a) nezaupnico! „Soča“, spolni svoj poklic! proč jih pobrihi! **) Pa zakaj? Zato, ker niso podpisali dr. Tonklove in dr. Žigon-ove interpelacije! Kdaj sta ona dva zapopadek svoje interpelacije drugim poslancom razodela, kdaj sta le rekla, da jo hočeta staviti? Sedanji slovenski poslanci niso vajeni lučati ne v cerkvj, ne v deželni zboru „petard“, pa tudi ne za kom drugim pobirati jih. Saj med tem, ko je dr. Tonkli svojo dolgo interpelacijo v deželni dvorani bral, potem ko so Italijani odšli, po postavi še zbora več ni bilo. In vendar hočejo nekteri modrijani, da naj, se s tako taktiko skrbi za blagostanje naše dežele! To je dobro, da je naše ljudstvo bolj zrelo in bolj pametno, kakor si nekteri v svojih možganih mislijo; ono tirja djans, pa ne besedi. Zatorej že vč, kaj ima storiti, in kje svojih zastopnikov iskati; naj si le oni tolko glave ne lomijo.

Kar mene zadeva, saj so moji volilci, ko so me prvi in drugi krat volili, vedeli, da sem uradnik; ali sem kot njih pooblastenec deželi kaj koristil, naj sodijo oni. Hvaležen sem jim za njih zaupanje, pa prosil nisem nikoli in še manj silil, naj me volijo. Jez nisem gledal in ne gledam, kakor mislijo graški studentje in še kdo drugi z njimi, kot deželni poslanec ne na „osebnosti, ne na lastne interese“; odstopim torej prav lahko, če to želijo moji volilci. To mislijo, tega sem prepričan, tudi dragi slovenski poslanci, kterim so nezaupnice namenjene. Winkler.

Domači novičar.

(Novo kn.-nadškofovo-Werdenbergovo mladeniško semenišče) za svetim Antonom (v nekdanji svečarnici) je od začetka tega šolskega leta odprto. Preteklo nedeljo ob 8. uri dp. so blagoslovili Nj. vzvišenost prč. kn.-nadškof, dr. Andrej Gollmayr, domačo molitvenico na čast sv. Andreju. ***) Vdeležili so se te svečanosti razen 2 kanonikov asistentov visokor. gospa Elizabeta vdova baronovka Buffa-vka popred vdova grofinja Attensovka, rojena grofinja Coronini-evka kot naslednica ustanovnikov soprugov Werdenberg-ov (ktera tudi nektore dotičnih stipendijev podeluje), dalje tukaj bivajoči tajni in dvorni svetovavec baron Czörnig z gospo, deželni posl. dr. Doliak, ravnatelj centr. bogosl. semenišča, dr. Hraat, itd. Po maši je bil zajuterk v prostorni obednici in sta dva vzrejanca prvzv. kneza-nadškofa in g. grofinjo ogovorila. — Novo poslopje je krasno in vse v njem prav primerno uredjeno.

(Čitalnica v Gorici) je imela preteklo nedeljo letni občni zbor; vdeležilo se ga je prav malo udov. Zanimivo, ker nenavadno, je to, da je bilo treba predsednika štiri krat voliti. Novi predsednik je dr. Tonkli; denarničar g. Jeglič, odborniki: gg. Toman, prof. in

*) Razpisi, ki dohajajo meni kot prvosedniku skrajnega šolskega svetovalstva Tominskega, mi to spričujejo.

**) Zdaj vemo, zakaj je bila to jesen Soča tako srdita, da je niso naši najstarejši Tominci še tako hudo videli!

***) Nj. eksc. so imeli jako primeren govor ohranjujoč namen zavoda, kteri ponuja mladini naj lepšo priliko, omikovati si um in srce, kar pelje k pravemu znanstvu in pravi onki in po njej k večnemu cilju.

nadzornik Hafner, uč. Hribar, telegrafist V. Klavžar, uč. Val. Kumar, dr. Lavrič, prof. Lazar, in 2 namestnika. (Vrednik Marušić ni sprejel izvolitve). — Finančni stan, čitalnice je vgoden.

(Deželni tajnik in poslanec dr. J. Abram) je izstopil iz odbora polit. društva „Soča“.

Razpis službe.

Podeliti se ima služba skupnega orglaveca in učitelja petji za e. k. gimnazi, e. k. višo realko, e. k. učiteljsko izobraževališče in z njim združeno 4razredno vadnico (normalko) v Gorici, a ktero službo je sklenjeno letno nagraditi 600 gold. a. v.; od teh se bodo izplačevalo 380 gold. iz študijskega zaloga Goriškega, 220 gold. pa iz kameralnega.

Od tega plačila se bodo plačeval letni znesek 500 gold. po mesečnih odplačilih, letna nagrada 100 gold. za na viši realki novovpeljani poduk v petji pa še le konec šolskega leta, če bo vseh vgoden.

Ta pristranski učitelj bo imel ob nedeljah in praznikih in drugih navadnih dneh v letu po naročnji dotičnih ravnateljstev učencem goričmenjenih učilišč pri njihovi službi Božji v za njo odločenih cerkvah orglati, učiteljsko pripravniko pa e. k. izobraževališči v petji, orglanji in na glasoviru temeljito podučevati, učence z izobraževališčem združeno vadnico pa, gimnazija in realke po obstoječih zapovedih peti učiti.

Prošenci za to službo morajo svoje prošnje pri tukašnjem deželni šolskem svetovalstvu naj dalje do 16. (petnajstega) decembra t. l. vložiti. Priložiti morajo prošnji kratni list, navedeno spričevalo in izkazo sposobnosti za to službo. Dokazati morajo, namreč, muzikalno vodnost, spretnost v orglanji in na glasoviru, sposobnost za podučevanje v petji in znanje generalbasa.

Razen znanja nemškega jezika, kot učnega, zahteva se tudi znanje italijanskega in slovenskega.

Od deželnega šolskega svetovalstva

v Gorici, dne 13. novembra 1869.

Predsednika namestnik.

Pinc. I/r.

Loterijske številke. V Trstu 12/11. 28, 38, 75, 29, 35.

Borsni kurs 10. novembra Metall. 60.—; narodno posojilo 69:20; London 124:20; adžjo srebra 122:35; cekini 5:86²/₁₀.

Žitna cena v Gorici: Pšenica nova po 2 gld. 40 kr.; do 2:66 (goriški kaznanik); turšica 1:40 do 1:46; turšica bela 1:36; ječmen, delan 3.— do 3:20; nedelan nor 1:80; fižol 2.— do 2:30; ajda 1:27; do —; oves 1:30 do —.

OGLASNIK.

NÄHMASCHINEN

aller Systeme für Schneider, Schuhmacher u. Familien zu herabgesetzten Preisen unter Garantie. Handmaschinen von 25 bis 50 fl. aufwärts. Illustrierte Preisblätter werden auf Verlangen franco u. gratis zugesandt.

Nähmaterialien aller Art für Nähmaschinen in größter Auswahl zu billigsten Preisen.

M. Bollmann,

Wien,

Rothenthurmstrasse N. 31., Mariahilferstrasse N. 91.

Pest, Güttergasse, Ecke Elisabeth-Platz.

Größte Niederlage aller Sorten von Nähmaschinen.

Agenten werden verlangt